

ЗВІТ

за результатами оцінювання стану впровадження інструментів місцевої демократії в органах місцевого самоврядування міста Полтава (Індекс демократичності міст)

Документ розроблено за підтримки проекту міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст» (Проект ПРОМІС), який впроваджує Федерація канадських муніципалітетів (ФКМ) за фінансової підтримки Міністерства міжнародних справ Канади. Зміст документу є виключною думкою авторів та не обов'язково відображає офіційну позицію Міністерства міжнародних справ Канади.

Проект ПРОМІС спрямовано на зміцнення муніципального сектору в Україні, впровадження ефективного демократичного управління та прискорення економічного розвитку шляхом підвищення спроможності українських міст у сфері демократизації врядування та місцевого економічного розвитку; створення сприятливого середовища для розвитку малого та середнього бізнесу; підтримки процесу децентралізації та інтегрованого планування розвитку на місцевому, регіональному та національному рівнях.

Зміст

1. ЗАГАЛЬНИЙ ОПИС ПРОВЕДЕНОГО ОЦІНЮВАННЯ СТАНУ МІСЦЕВОЇ ДЕМОКРАТІЇ	3
2. УЗАГАЛЬНЕНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗВИТКУ МІСЦЕВОЇ ДЕМОКРАТІЇ.....	4
3. РЕЗУЛЬТАТИ АНАЛІЗУ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ.....	5
3.1. Залучення мешканців до планування та ухвалення рішень органами місцевого самоврядування міста Полтава	5
3.2. Прозорість діяльності органів місцевого самоврядування міста Полтава.....	15
3.3. Підзвітність органів і посадових осіб місцевого самоврядування	21
4. ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА РОЗВИТКУ МІСЦЕВОЇ ДЕМОКРАТІЇ В МІСТІ ПОЛТАВА.....	24
ДОДАТОК 1. МЕТОДОЛОГІЯ ПРОВЕДЕННЯ ОЦІНЮВАННЯ СТАНУ МІСЦЕВОЇ ДЕМОКРАТІЇ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО.....	32

1. Загальний опис проведеного оцінювання стану місцевої демократії

Протягом травня-червня 2019 року відбувався моніторинг правового регулювання інструментів місцевої демократії в органах місцевого самоврядування в місті Полтава. Аналіз здійснювався відповідно до методики Проекту ПРОМІС. Було здійснено аналіз 22 інструментів місцевої демократії (190 індикаторів) та 7 рішень Полтавської міської ради, які регулюють питання механізмів залучення мешканців до розробки та ухвалення рішень органами місцевого самоврядування, прозорості діяльності ОМС, а також підзвітності посадових осіб місцевого самоврядування (методика дослідження в додатку).

Під час дослідження аналізувалися рішення Полтавської міської ради та інформація, розміщена на її офіційному сайті. З 22¹ потенційно можливих нормативно-правових актів Полтавської міської ради, що регулюють питання громадської участі було ідентифіковано 7:

1. Статут територіальної громади міста Полтави від 11.04.2000 р.
2. Рішення міської ради «Порядок розгляду електронних петицій» від 25.02.2016 р.
3. Цільова програма «Партиципаторне бюджетування бюджет участі у м. Полтаві на 2016–2020 роки» від 19.02.2019.
4. Регламент міської ради від 25.12.2015 р. / останні зміни від 31.01.2017 р.
5. Регламент роботи виконавчого комітету від 15.11.2012 р. № 268.
6. Положення про постійні комісії Полтавської міської ради від 20.01.2016 р.
7. Розпорядження міського голови «Про затвердження Порядків проведення особистого та виїзного прийомів громадян керівниками Полтавської міської ради та виконавчого комітету» від 03.10.2018р. №67-р.

¹ Під час дослідження було проаналізовано 22 інструмент місцевої демократії. В той же час, цілковите впровадження деяких інструментів, потребує ухвалення більше одного рішення міської ради, як наприклад інструмент «Підтримка та розвиток діяльності органів самоорганізації населення». Водночас інші інструменти не потребують ухвалення окремого рішення, щодо його впровадження, або одне рішення міської ради може регулювати два і більше інструменти місцевої демократії, як наприклад: «Інтерактивність веб-сайту міської ради», «Он-лайн трансляція засідань органів місцевого самоврядування», «Відкрите звітування про виконання бюджетних коштів», «Статут територіальної громади».

2. Узагальнені рекомендації щодо розвитку місцевої демократії

Полтавською міською радою не ухвалено рішення, які пов'язані з розвитком місцевої демократії: Положення про внесення місцевої ініціативи, Положення про проведення громадських слухань, Положення про загальні збори громадян за місцем проживання, Положення про консультації з громадськістю, Положення про електронні консультації, Бюджетний регламент міської ради з нормами щодо проведення консультації на процесі формування місцевого бюджету та порядку звітування, Положення «Про створення та діяльність ОСН на території громади», Рішення ради «Про делегування повноважень та перелік повноважень органів самоорганізації населення», Програма підтримки ОСН (якою встановлено заробітну плату штатним працівникам ОСН), Програма розвитку ОСН (якою визначено співфінансування проектів міською радою та ОСНом щодо покращення території), Програма з розвитку громадянського суспільства та громадської участі, Положення про звітування міського голови, депутатів та виконавчих органів міської ради, Порядок проведення громадської експертизи діяльності виконавчих органів міської ради.

1. Інструменти місцевої демократії в ОМС щодо залучення мешканців до планування та ухвалення рішень ОМС

За результатами дослідження відповідають практикам доброго врядування та національному законодавству такі інструменти: Електронні петиції.

Містять ускладнення або недостатнє регулювання такі інструменти: Статут територіальної громади Місцеві ініціативи, Громадські слухання, Громадський бюджет, Загальні збори громадян за місцем проживання, Консультації з громадськістю (публічні та електронні), Нормативно-правові акти міської ради спрямовані на розвиток та діяльність ОСН в територіальній громаді, Консультативно-дорадчі органи, Залучення мешканців до формування місцевого бюджету / Бюджетний регламент, Програма з розвитку громадянського суспільства та громадської участі, Інтерактивність веб-сайту міської ради.

2. Інструменти місцевої демократії в ОМС щодо прозорості діяльності ОМС:

За результатами дослідження відповідають практикам доброго врядування та національному законодавству такі інструменти: Регламент міської ради, а саме процедури відкритості інформації про роботу міської ради та Положення про постійні депутатські комісії, в частині процедур прозорості роботи.

Містять ускладнення або недостатнє регулювання такі інструменти: Он-лайн трансляція засідань органів місцевого самоврядування, Регламент виконавчого комітету міської ради, в частині процедур відкритості інформації про роботу, Розміщення на офіційному веб-сайті основних актів міської ради, що регламентують роботу місцевого самоврядування та розвиток громади, Інформація про прийом мешканців в органах місцевого самоврядування.

3. Інструменти місцевої демократії в ОМС щодо підзвітності органів і посадових осіб місцевого самоврядування

Містять ускладнення або недостатнє регулювання такі інструменти: Звітування міського голови і депутатів міської ради, Відкрите звітування про виконання бюджетних коштів, Громадська експертиза діяльності виконавчих органів міської ради.

Обов'язкового покращення потребують такі інструменти:

- Місцеві ініціативи та громадські слухання.
- Консультації з громадськістю (публічні та електронні).
- Залучення мешканців до формування місцевого бюджету / Бюджетний регламент.
- Он-лайн трансляція засідань органів місцевого самоврядування.
- Регламент виконавчого комітету міської ради.
- Програма надання фінансової підтримки інститутам громадянського суспільства.
- Веб-сайт міської ради.
- Програми, спрямовані на розвиток і діяльність ОСН.

3. Результати аналізу та рекомендації

3.1. Залучення мешканців до планування та ухвалення рішень органами місцевого самоврядування міста Полтава

Конституція України, Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні», Закон України «Про звернення громадян» і інші закони гарантують право громадян на участь у виробленні муніципальних рішень і політик. Закон встановлює що саме місцева рада має запровадити чітку процедуру реалізації права на участь. В цьому розділі ми проаналізуємо чи існують в Полтаві і наскільки дієві такі інструменти громадської участі: громадські слухання, місцеві ініціативи, загальні збори мешканців, публічні консультації, електронні петиції, громадський бюджет, консультативно-дорадчі органи і органи самоорганізації населення, інтерактивний сайт міської ради і механізми залучення громадян до планування міського бюджету.

Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» гарантує громадянам право на громадські слухання (ст. 13), право подавати проект рішення на розгляд місцевої ради в порядку місцевої ініціативи (ст.9), проводити загальні збори мешканців (ст.8), створювати органи самоорганізації населення (ст.14) та інші форми участі у виробленні рішень. Одночасно закон говорить що детальну процедуру реалізації вказаних прав має визначити місцева рада.

Саме наявність цих процедур дають можливість мешканцям громади бути щоденними партнерами і помічниками органам місцевого самоврядування задля розвитку рідного міста. Участь громадян є ключовим елементом у забезпеченні легітимності рішення органів місцевого самоврядування. Другим ключовим аргументом є той факт, що тільки тісна взаємодія з громадянами допомагає владі виробити оптимальні шляхи для самовдосконалення та покращення якості своєї роботи. І, нарешті, участь громадян має суттєву цінність для розвитку локальної ідентичності, належності до певної спільноти.

1.1. Статут територіальної громади

Правове регулювання:

- **Статут територіальної громади міста Полтави від 11.04.2000 р.**

Статут визначає різні форми участі членів територіальної громади у здійсненні місцевого самоврядування. Але ця норма є більшою мірою декларативна, так як порядки використання форм громадської участі врегульовані в Статуті на низькому рівні та потребують вдосконалення. Статутом визначено право жителів міста бути присутніми на відкритих засіданнях міської ради та відповідної районної в місті ради. Однак, це право обмежене вимогою не пізніше як за 3 робочих дні до її відкриття подати відповідну заяву на ім'я секретаря міської ради чи голови відповідної районної в місті ради. Рішення про можливість бути присутніми на сесії приймається депутатами ради згідно із Регламентом. Не врегульовано Статутом питання відкритості роботи ради.

Відповідно до критеріїв оцінювання, зазначених в Методології й Таблиці 2 розділ 1.1, підготовлено рекомендації щодо покращення правового регулювання інструментів місцевої демократії в Статуті міста.

Рекомендації:

- *Визначити, що порядок проведення місцевих ініціатив, громадських слухань, загальних зборів, створення ОСН врегульовано додатками до Статуту.*
- *Доповнити Статут розділом щодо відкритості та прозорості міської ради з такими нормами: загальні засади функціонування офіційного веб-сайту міської ради, перелік інформації, що розміщується на офіційному веб-сайті.*
- *Визначити право членів територіальної громади на доступ до засідань ради та її виконавчих органів без будь-яких обмежень.*

- *Розшири форми громадської участі такі механізмами як консультації громадськістю та громадські експертизи, а також визначити окремим положенням функціонування проведення консультацій та експертиз в місті.*
- *Закріпити норму щодо обов'язковості проведення звітування щодо виконання бюджету міста.*
- *Передбачити обов'язок проводити громадські обговорення щодо проекту бюджету міста.*
- *Доповнити Статут статтями щодо: планування та системи сталого розвитку міста, засад з охорони довкілля; кодексу поведінки депутатів міської ради та посадових осіб, а також регуляції конфлікту інтересів у міській раді та виконавчих органах; кадрового резерву та планування кар'єри муніципального службовця; взаємовідносин територіальної громади з іншими громадами; підтримки благодійництва, меценатства та спонсорства; розвитку науки і освіти, охорони здоров'я, фізичної культури, спорту і туризму, культури і мистецтва; участі територіальної громади міста у міжнародному міжмуніципальному співробітництві та інше.*

1.2. Місцеві ініціативи

Правове регулювання:

- **Статут територіальної громади міста Полтава затверджений рішенням Полтавської міської ради від 11.04.2000 р.**

Порядок винесення місцевої ініціативи на розгляд ради не відповідає критеріям доброго врядування через використання суміжних інструментів місцевої демократії, а саме збори громадян за місцем проживання. Для ініціювання розгляду місцевої ініціативи у міській раді члени територіальної громади створюють ініціативну групу у складі до 10 жителів міста, проводять збори з складанням протоколу, який у двох примірниках подається у раду. У строк, не пізніше, ніж через сім днів після подання у відповідну раду, протокол зборів громадян розглядається радою голів постійних депутатських комісій. Рада голів постійних депутатських комісій дає доручення відповідній постійній депутатській комісії ради щодо розгляду питання місцевої ініціативи на сесії ради. Рада на своїй сесії, обов'язково на відкритому засіданні, розглядає місцеву ініціативу за участю членів ініціативної групи з питань місцевої ініціативи та приймає відповідне рішення.

Відповідно до критеріїв оцінювання, зазначених в Методології й Таблиці 2 розділ 1.2, підготовлено рекомендації щодо покращення правового регулювання інструментів місцевої демократії в Положенні про місцеві ініціативи.

Рекомендації:

- *Ухвалити додатком до Статуту Положення про місцеві ініціативи, де визначити порядок подання місцевої ініціативи.*
- *Встановити ініціативну групу в кількості не більше 10 осіб для ініціювання та збору підписів на підтримку місцевої ініціативи.*
- *Виключити норму щодо проведення зборів громадян за місцем проживання на підтримку місцевої ініціативи.*
- *Місцева ініціатива включається до порядку денного засідання міської ради за умови підтримки не більше 250 підписами жителів.*
- *Визначити два базові документи необхідних для подання місцевої ініціативи, а саме: повідомлення про ініціативу скликання слухань (тема, дата, місце, оргкомітет) та підписні листи.*
- *Визначити зразки документів необхідних під час подання місцевої ініціативи (повідомлення, підписні листи та інші).*

- *Визначити вичерпний перелік підстав щодо відмови у реєстрації місцевої.*
- *Передбачити можливість надання консультаційної допомоги у оформленні місцевої ініціативи представниками ОМС.*
- *Визначити строк розгляду місцевої ініціативи черговою або наступною за черговою сесією ради.*
- *Визначити прийняття вмотивованого рішення за умови ухвалення часткового рішення або відмови.*

1.3. Громадські слухання

Правове регулювання:

- **Статут територіальної громади міста Полтави від 11.04.2000 р.**

Статутом закріплено право жителів міста на ініціативу проведення громадських слухань. Проте визначений Статутом порядок проведення слухань має вузьке та недостатнє регулювання. Главою 2.8. не врегульовано широкий перелік важливих норм під час ініціювання, організації та проведення слухань, що в свою чергу призведе до проблем під час подальшого розгляду пропозицій органами місцевого самоврядування. Також можливість проведення громадських слухань з ініціативи членів громади ускладнена необхідністю зібрати 500 підписів жителів міста на підтримку проведення громадських слухань. В Статуті частково врегульовано організацію і проведення громадських слухань та оприлюднення інформації, яка стосується міських громадських слухань. Позитивною нормою регулювання є те, що пропозиції, за результатами громадських слухань, обов'язково у двотижневий термін після подання розглядаються органами місцевого самоврядування.

Відповідно до критеріїв оцінювання, зазначених в Методології й Таблиці 2 розділ 1.3, підготовлено рекомендації щодо покращення правового регулювання громадських слухань.

Рекомендації:

- *Ухвалити додатком до Статуту Положення про громадські слухання, де визначити порядок ініціювання, проведення та розгляду пропозицій громадських слухань.*
- *Визначити ініціативну групу в кількості не більше 10 осіб.*
- *Визначити два базові документи необхідних для ініціювання проведення слухань, а саме: повідомлення про ініціативу скликання слухань (тема, дата, місце, оргкомітет) та підписні листи.*
- *Визначити кількість підписів для підтримки ініціативи проведення громадських слухань максимум до 250.*
- *Визначити вичерпний перелік підстав для відмови у реєстрації повідомлення про проведення громадських слухань, а саме: немає потрібних підписів, або питання не стосується компетенції органів місцевого самоврядування.*
- *Встановити строк розгляду повідомлення про ініціювання слухань не більше ніж 5 днів.*
- *Визначити, що повідомлення про скликання громадських слухань на офіційному веб-сайті оприлюднюється не пізніше ніж 7 днів до проведення слухань.*
- *Визначити процедуру прийняття резолюції громадських слухань шляхом голосування (простою більшістю від загальної кількості голосуючих).*
- *Встановити, що головою та секретар слухань визначається ініціаторами слухань або обирається з учасників.*
- *Встановити розгляд міською радою рекомендацій за результатами громадських слухань на найближчому черговому засіданні колегіального органу (сесія ради, засідання виконавчого комітету), чи в інший встановлений термін.*

- *Визначити ініціаторів проведення громадських слухань доповідачами на засіданнях, де розглядають резолюцію.*
- *Визначити зразки документів необхідних під час проведення слухань (повідомлення, підписні листи, протокол та інші).*
- *Визначити механізм та терміни оприлюднення всіх документів за результатами громадських слухань згідно ЗУ «Про доступ до публічної інформації», а саме повідомлення, підписних листів, розпорядження, протоколу, висновків, рішення та інше).*

1.4. Загальні збори громадян за місцем проживання

Правове регулювання:

- **Статут територіальної громади міста Полтава затверджений рішенням Полтавської міської ради від 11.04.2000 р.**

Право на загальні збори громадян носить декларативний характер. Так як загальні збори громадян скликаються за пропозицією не менш як однієї третини від загальної кількості громадян, які проживають на відповідній території. Вищезазначена норма повністю блокує можливість проведення загальних зборів. Відсутня детальна регламентація процедури ініціювання, оголошення, підготовки, проведення загальних зборів, а також порядок розгляду резолюції зборів на засіданні ради. Збори громадян є правомочними за умови присутності на них не менше половини містян. Рішення загальних зборів громадян за місцем проживання враховуються органами місцевого самоврядування в їх діяльності.

Відповідно до критеріїв оцінювання, зазначених в Методології й Таблиці 2 розділ 1.4, підготовлено рекомендації щодо покращення правового регулювання загальних зборів громадян за місцем проживання.

Рекомендації:

- *Внести зміни до Статуту та ухвалити окремий додаток до нього у формі Положення про загальні збори громадян за місцем проживання.*
- *Визначити ініціативну групу в кількості не більше 10 осіб.*
- *Визначити два базові документи, необхідні для ініціювання загальних зборів: повідомлення про ініціативу скликання зборів (тема, дата, місце, оргкомітет) і підписні листи.*
- *Визначити кількість підписів для підтримки ініціативи проведення загальних зборів максимум до 50.*
- *Визначити, що порядок денного зборів та інші необхідні матеріали публікуються на офіційному сайті міської ради не пізніше ніж за 7 днів до проведення зборів.*
- *Визначити ініціаторів проведення загальних зборів доповідачами на засіданнях, де розглядають рішення загальних зборів.*
- *Визначити, рішення зборів розглядається органом, до якого направлено рішення загальних зборів (засідання міської ради або виконкомом, міським головою та іншими) у визначений строк, а також рішення зборів враховується органами місцевого самоврядування в своїй роботі.*
- *Визначити прийняття вмотивованого рішення за умови ухвалення часткового рішення або відмови.*
- *Визначити зразки документів необхідних під час проведення зборів (повідомлення, підписні листи, протокол та інші).*

- *Визначити механізм та терміни оприлюднення всіх документів за результатами загальних зборів згідно ЗУ «Про доступ до публічної інформації», а саме повідомлення, підписних листів, розпорядження, протоколу, висновків, рішення та інше).*

1.5. Консультації з громадськістю

1.5.1. Публічні консультації

Правове регулювання: відсутнє.

Полтавська міська рада не визначила порядок проведення консультацій з громадськістю з метою забезпечення участі жителів територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення.

Відповідно до критеріїв оцінювання, зазначених в Методології й Таблиці 2 розділ 1.5.1, підготовлено рекомендації щодо покращення правового регулювання публічних консультацій.

Рекомендації:

- *Ухвалити окреме Положення про консультації з громадськістю.*
- *Консультації з громадськістю проводить розробник нормативно-правового акту або окремий структурний підрозділ виконавчого комітету.*
- *Пріоритетною формою проведення консультацій є публічні зустрічі (у форматі круглого столу, нарад, конференції, форуму) з обговорення нормативно-правових актів або окремої проблеми.*
- *Передбачити також інші формати проведення консультацій.*
- *Передбачити розробку та затвердження щорічного плану проведення консультацій.*
- *Передбачити можливість проведення консультацій з ініціативи громадськості.*
- *Визначено перелік питань, щодо яких консультації з громадськістю проводяться обов'язково.*
- *Учасники консультацій можуть надати пропозиції в письмовій або електронній формі.*
- *Пропозиції, які надійшли за результатами проведення консультацій враховуються в своїй роботі органами місцевого самоврядування або надається вмотивована відмова в непідтриманні пропозицій.*
- *Матеріали про проведення консультацій (подані пропозиції, протоколи засідань тощо) публікуються на офіційному веб-сайт міської ради в окремому розділі.*
- *Передбачити створення окремого розділу на офіційному сайті міської ради, де має публікуватися інформація, що стосується консультацій.*

1.5.2. Електронні консультації

Правове регулювання: відсутнє.

Полтавська міська рада не визначила порядок проведення електронних консультацій з громадськістю з метою забезпечення участі жителів територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення.

Відповідно до критеріїв оцінювання, зазначених в Методології й Таблиці 2 розділ 1.5.2, підготовлені рекомендації щодо покращення правового регулювання електронних консультацій.

Рекомендації:

- *Ухвалити окреме положення про електронні консультації з громадськістю.*

- *Консультації проводить розробник нормативно-правового акту або окремих структурний підрозділ виконавчого комітету.*
- *Визначити конкретний програмний продукт/портал через який міська рада проводить консультації.*
- *Пріоритетними формами проведення електронних консультацій є: опитування (проста і складна форма опитувальників), консультації з можливістю коментування, обговорення нормативно-правових актів, але також передбачити і інші форми проведення консультацій.*
- *Передбачити розробку та затвердження щорічного плану проведення консультацій.*
- *Передбачити створення реєстру зацікавлених осіб по сферах спеціалізації, яких обов'язково інформують про початок проведення консультацій.*
- *Порядок ідентифікації учасників відбувається з використанням ЄЦП, BankID або MobileID.*
- *Передбачити можливість проведення консультацій з ініціативи громадськості.*
- *Можливість користувачу е-консультацій особисто увійти до реєстру зацікавлених осіб.*
- *Визначено перелік питань, щодо яких консультації з громадськістю проводяться обов'язково.*
- *Пропозиції, які надійшли за результатами проведення консультацій враховуються в своїй роботі органами місцевого самоврядування або надається вмотивована відмова в непідтриманні пропозицій.*
- *Матеріали про проведення консультацій (подані пропозиції, протоколи засідань тощо) публікуються на офіційному веб-сайт міської ради в окремому розділі.*
- *Передбачити створення окремого розділу на офіційному сайті міської ради, де має публікуватися інформація та звіти, що стосується електронних консультацій.*
- *Звіт про результати е-консультації оприлюднюються на веб-порталі у визначений строк.*

1.6. Електронні петиції

Правове регулювання:

- **Порядок розгляду електронних петицій затверджене рішенням Полтавської міської ради від 25.02.2016 р.**

Порядок розгляду електронних петицій частково відповідає критеріям доброго врядування. Громадяни мають можливість подати електронну петицію. Процедура передбачає обов'язковий розгляд на засіданні місцевої ради за умови збору 250 необхідних підписів за 60 днів. Забезпечується повна публічність процесу збору підписів та її подальшого розгляду місцевою радою.

Відповідно до критеріїв оцінювання, зазначених в Методології й Таблиці 2 розділ 1.6, підготовлено рекомендації щодо покращення правового регулювання електронних петицій.

Рекомендації:

- *Внести зміни до пункт 2 частини 4.3 Положення викласти в наступній редакції: «На засідання постійної комісії запрошується автор (ініціатор) електронної петиції, залучаються фахівці, спеціалісти, інші особи виконавчих органів Полтавської міської ради або органів державної влади».*
- *Видалити пункт 4 частини 4.3 Положення.*

- *Визначити, що порядок ідентифікації автора та голосуючих відбувається з використанням ЄЦП, BankID або MobileID.*

1.7. Громадський бюджет

Правове регулювання:

- **Цільова програма «Партиципаторне бюджетування бюджет участі у м. Полтаві на 2016–2020 роки» від 19.02.2019 р.**

Положення про Громадський бюджет у місті Полтава частково відповідає критеріям доброго врядування. Позитивними нормами в положенні є наступні. Громадяни можуть подавати проекти з власної ініціативи, у цифровому чи паперовому вигляді. Передбачено можливість альтернативних способів голосування. На підтримку проекту автору необхідно зібрати 15 підписів. Відсутнє обмеження щодо тематики проектів. Встановлено порядок інформування мешканців щодо громадського бюджету.

Відповідно до критеріїв оцінювання, зазначених в Методології й Таблиці 2 розділ 1.7, підготовлено рекомендації щодо покращення правового регулювання громадського бюджету.

Рекомендації:

- *Передбачити, що обсяг виділених коштів на проекти громадського бюджету дорівнює 1 відсотку обсягу власних і закріплених доходів загального фонду, затвердженого рішенням міської ради про міський бюджет на поточний бюджетний рік.*
- *Визначити в Положенні строк голосування.*
- *Передбачити обмеження щодо фінансування проектів, спрямованих на придбання обладнання, виконання робіт з реконструкції, перепланування, переобладнання, капітального та поточного ремонтів в комунальних закладах, установах і підприємствах міста.*
- *Передбачити можливість на засіданні Експертної групи захистити автору проект, якщо від отримав негативний висновок.*
- *Передбачити участь громадськості у складі Експертної групи.*
- *Визначено строк звітування за результатами виконання проектів.*

1.8. Підтримка та розвиток діяльності органів самоорганізації населення

Правове регулювання:

- **Нормативно-правові акти міської ради, спрямовані на розвиток і діяльність ОСН в територіальній громаді.**

Полтавська міська рада не визначила окремого порядку/програми підтримки та розвитку діяльності органів самоорганізації населення.

Інформації щодо створення та діяльності органів самоорганізації населення на території міста Полтави на офіційному сайті міської ради не розміщено.

Відповідно до критеріїв оцінювання, зазначених в Методології й Таблиці 2 розділ 1.8, підготовлено рекомендації щодо покращення правового регулювання підтримки та розвитку діяльності органів самоорганізації населення.

Рекомендації:

- *Ухвалити Положення, яким визначити порядок створення та діяльність органів самоорганізації населення на території громади.*
- *Ухвалити міською радою Положення «Про створення та діяльність ОСН на території територіальної громади».*

- Ухвалити міською радою рішення «Про делегування повноважень та перелік повноважень органів самоорганізації населення».
- Ухвалити міською радою програму підтримки ОСН, якою встановити заробітну плату штатним працівникам ОСН.
- Ухвалити міською радою програму розвитку ОСН, якою визначити співфінансування проектів міською радою та ОСНом щодо покращення території.

1.9. Консультативно-дорадчі органи

Правове регулювання: відсутнє.

Полтавською міською радою не було надано інформації щодо діяльності консультативно-дорадчих органів (КДО) при органах місцевого самоврядування. Аналіз щодо діяльності КДО здійснювався на основі оприлюдненої інформації на офіційному сайті міської ради.

На офіційному сайті міської ради розміщено інформацію, що при Полтавському міськвиконкомі були створені наступні дорадчі органи: Архітектурно-містобудівна рада, Художня рада, Рада підприємців, Рада директорів підприємств. Також на офіційному сайті Полтавської міської ради в розділі «Міська влада» – «Дорадчі органи міськвиконкому» зазначена наступна інформація: «За період діяльності новообраної влади, у зв'язку з проголошеним курсом на демократизацію та прозорість, кількість дорадчих органів протягом останнього року була збільшена вдвічі. Так, за рішенням виконавчого комітету створено раду банків, раду директорів промислових підприємств, громадську колегію». Інформація про діяльність новостворених рад на офіційному сайті відсутня.

Аналізуючи інформацію з офіційного сайту, можна зробити висновок, що в місті частково реалізована модель галузевих громадських рад, що дає можливість ефективного залучення громадськості до вироблення міських рішень. Створення низки галузевих консультативно-дорадчих органів при виконавчому комітеті або при галузевих департаментах міської ради дає можливість залучити більшу кількість експертів і громадських організацій і більш ефективно організувати їх роботу.

Але на жаль, на сайті міської ради лише частково присутня інформація щодо більшості вищезазначених рад. Певні КДО містять інформацію лише про склад ради та рішення щодо створення, інші положення про КДО або інформацію про діяльність за 2011-2014 роки. Тому з опублікованої інформації не можливо зробити висновки чи діють вищезазначені КДО. Також на сайті не опубліковані рекомендації КДО, їх рішення, план роботи та звіти про зроблену роботу, анонси засідань та заходів.

Ознайомитися з інформацією щодо консультативно-дорадчих органів можна за посиланням: <http://www.rada-poltava.gov.ua/rule/vykonkom/advisory>.

Відповідно до критеріїв оцінювання, зазначених в Методології й Таблиці 2 розділ 1.9, підготовлені рекомендації щодо покращення правового регулювання консультативно-дорадчих органів.

Рекомендації:

- Розмістити інформацію про діяльність всіх створених консультативно-дорадчих органів на офіційному сайті ради.
- Ухвалити положення про діяльність всіх КДО які створені при ОМС.
- Визначити чіткі механізми взаємодії КДО і відповідних органів міської ради, механізми розгляду рішень і рекомендації КДО.
- Розглянути можливість формування складу деяких КДО через механізм електронного обрання всіма жителями.
- Запровадити практику звітування КДО перед громадою міста за свою діяльність.

1.10. Міські програми з розвитку громадянського суспільства та громадської участі

Правове регулювання: відсутнє.

Полтавською міською радою не ухвалено програм з розвитку громадської участі, надання фінансової підтримки інститутам громадянського суспільства.

Відповідно до критеріїв оцінювання, зазначених в Методології й Таблиці 2 розділ 1.10, підготовлені рекомендації щодо покращення правового регулювання міських програм з розвитку громадянського суспільства та громадської участі.

Рекомендації:

- Ухвалити міську програму з розвитку громадянського суспільства та громадської участі, за основу можливо використати Програму Вінницької міської ради щодо надання фінансової підтримки інститутам громадянського суспільства на реалізацію соціально-культурних проектів у м. Вінниці від 22.02.2019 № 1564.
- Надати можливість подавати проекти інститутам громадянського суспільства, а також ОСН, ОСББ, ЖБК.
- Передбачити можливість подавати проекти у цифровому чи паперовому вигляді.
- Визначити участь громадськості в складі конкурсної комісії.
- Передбачити необхідність публічного захисту проекту на засіданні конкурсної комісії.
- Передбачити недопустимість конфлікту інтересів під час розгляду конкурсних пропозицій членами конкурсної комісії.
- Засідання комісії проводиться відкрито із залученням представників засобів масової інформації та громадськості, які присутні на засіданні в якості спостерігачів.
- Визначити чіткі строки звітування виконавців проектів за результатами їх виконання.

1.11. Інтерактивність веб-сайту міської ради

Правове регулювання: не передбачено.

Офіційний веб-сайт Полтавської міської ради потребує оновлення. На даний момент інтерфейс сайту застарілий та незручний для користувача, пошук необхідної інформації ускладнений. Відсутня можливість подати електронне звернення міському голові, заступникам міському голові, керівникам виконавчих органів. Не запроваджено можливість запису на прийом до міського голови, заступників міського голови, секретаря міської ради, керівників виконавчих органів міської ради. Підрозділ з е-сервісом «Відкритий бюджет» в даний час не працює.

Одними з невеликої кількості електронних сервісів, які впроваджені на сайті міської ради, можна визначити подачу запиту на отримання публічної інформації та «Відкритий бюджет міста Полтава».

Відповідно до критеріїв оцінювання, зазначених в Методології й Таблиці 2 розділ 1.11, підготовлені рекомендації щодо покращення інтерактивності веб-сайту міської ради.

Рекомендації:

- Впровадити можливість подачі електронного звернення.
- Запровадити можливість запису на прийом до міського голови, заступників міського голови, секретаря міської ради, керівників виконавчих органів міської ради.
- Відновити роботу та розширити електронний сервіс «Відкритий бюджет» можливістю відображення надходжень та витрат бюджетних коштів з висвітленням окремих статей витрат установи чи організації.

- *Оновити сайт міської ради, взяти за приклад досвід Івано-Франківської міської ради та впровадити такі електронні сервіси: Електронна приймальня, Електронні послуги, Пошук нормативних актів, Відеотрансляція засідань, Відкритий бюджет, Персональний кабінет мешканця, Запис до дошкільного закладу, Міський транспорт, Івано-Франківськ для туристів, Міський порадник, Інформування 1580, GPS-моніторинг комунальної техніки, Безпечне місто, Голос громади, Статистика закупівель, Тендерні закупівлі, Запис до лікаря, Карта комунального майна, Продаж об'єктів.*

1.12. залучення мешканців до формування місцевого бюджету / Бюджетний регламент

Правове регулювання: відсутнє.

Полтавська міська рада не визначила порядок проведення консультацій з мешканцями територіальної громади на етапі формування місцевого бюджету.

Відповідно до критеріїв оцінювання, зазначених в Методології й Таблиці 2 розділ 1.12, підготовлені рекомендації щодо покращення правового регулювання залучення мешканців до формування місцевого бюджету / бюджетного регламенту.

Рекомендації:

- *Ухвалити Бюджетний регламент Полтавської міської ради.*
- *Передбачити Бюджетним регламентом Полтавської міської ради проведення консультацій з громадськістю головними розпорядниками коштів на етапі формування бюджетних запитів / титульних списків.*
- *Передбачити, що головний розпорядник коштів проводячи публічні консультації на стадії підготовки бюджетних запитів визначає пріоритетність, доцільність реалізації запропонованих заходів, а також збирає пропозиції від громадськості.*
- *Передбачити, що консультації з громадськістю на стадії підготовки бюджетних запитів проводяться публічно та в електронному форматі, збір пропозицій проводиться в такому ж форматі.*
- *Передбачити, що строк проведення консультацій з громадськістю на стадії підготовки бюджетних запитів та отримання пропозицій головними розпорядниками коштів є не менше 10 робочих днів.*
- *Передбачити, що отримані пропозиції враховуються під час формування бюджетних запитів або ухвалюється вмотивоване рішення про неможливість врахування наданої пропозиції або часткове врахування.*
- *Передбачити проведення виконавчим комітетом публічних консультацій з громадськістю щодо підготовленого проекту бюджету міста.*
- *Передбачити на публічних консультаціях можливість надання громадськістю пропозицій щодо формування проекту бюджету та доцільності виконання запланованих заходів в проекті бюджету міста.*
- *Визначити строк проведення консультацій з громадськістю виконкомом.*
- *Визначити порядок врахування наданих пропозицій громадськістю або вмотивованої відмови.*
- *Передбачити на офіційному сайті міської ради публікацію квартальних звітів щодо виконання міського бюджету.*
- *Передбачити проведення Запорізькою міською радою до першого квітня публічного заходу з презентацією звіту з виконання бюджету міста.*

3.2. Прозорість діяльності органів місцевого самоврядування міста Полтава

Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні», Закон України «Про доступ до публічної інформації» інші закони визначають обов'язкові стандарти оприлюднення публічної інформації і прозорості діяльності органів місцевого самоврядування. Однак саме місцева рада має визначити чіткі процедури виконання закону і порядок організації своєї роботи в максимально прозорому для громадян режимі.

В цьому розділі ми проаналізуємо інструменти прозорості діяльності органів місцевого самоврядування Полтави, а саме: наявність он-лайн трансляція засідань ОМС, розміщення на сайті міської ради переліку основної інформації, що регламентує роботу ОМС, процедури прозорості роботи міських депутатів, можливість присутності мешканців на засіданнях, оприлюднення рішень і проектів рішень ОМС, інформацію щодо прийому мешканців посадовими особами ОМС.

Прозора й зрозуміла робота органів місцевого самоврядування значно підвищує довіру та підтримку з боку мешканців громади.

2.1. Он-лайн трансляція засідань органів місцевого самоврядування

Правове регулювання:

- **Регламент Полтавської міської ради від 25.12.2015 р./останні зміни 31.01.2017 р.**
- **Регламент роботи виконавчого комітету від 15.11.2012 р. № 268.**
- **Положення про постійні комісії Полтавської міської ради від 20.01.2016 р.**

Пункт 1.7 статті 1 розділу 5 Регламенту Полтавської міської ради визначено, що гласність у роботі ради забезпечується шляхом проведення громадянами України та представниками ЗМІ фото і кінозйомки, відео, звукозапису із застосуванням стаціонарної апаратури, а також шляхом он-лайн транслявання в мережі інтернет, на місцевих та центральних телеканалах, а також на сайті ради та інших інтернет-ресурсах з подальшим збереженням в архіві відеотрансляцій, з вільним доступом для їх перегляду. Транслявання може здійснюватися через гучномовці за межі будинку Ради та передачею на інші види візуального відображення інформації.

Архів трансляцій можна знайти за посиланням: <http://www.rada-poltava.gov.ua/rule/rada/videosesia>.

Регламентом виконавчого комітету міської ради не встановлена норма щодо можливості здійснення он-лайн трансляцій засідань виконавчого комітету на офіційному сайті міської ради.

Положенням про постійні депутатські комісії міської ради не встановлена норма щодо можливості здійснення он-лайн трансляцій засідань постійних депутатських комісій міської ради на офіційному сайті.

Відповідно до критеріїв оцінювання, зазначених в Методології й Таблиці 2 розділ 2.1, підготовлено рекомендації щодо покращення правового регулювання он-лайн трансляцій засідань органів місцевого самоврядування.

Рекомендації:

- *Передбачити Регламентом роботи виконавчого комітету міської ради можливість здійснення он-лайн трансляцій засідань виконавчого комітету на офіційному сайті міської ради.*
- *Передбачити Регламентом роботи виконавчого комітету міської ради створення архіву трансляцій засідань виконавчого комітету на офіційному сайті міської ради.*

- *Передбачити Положенням про постійні депутатські комісії міської ради можливість здійснення он-лайн трансляцій засідань постійних депутатських комісій міської ради на офіційному сайті.*
- *Передбачити Положенням про постійні депутатські комісії міської ради створення архіву трансляцій засідань постійних депутатських комісій міської ради на офіційному сайті.*

2.2. Розміщення на офіційному веб-сайті основних актів міської ради, що регламентують роботу місцевого самоврядування та розвиток громади

Нормативно-правові акти:

- **Статут територіальної громади міста Полтави від 11.04.2000 р.**
- **Регламент Полтавської міської ради від 25.12.2015 р./останні зміни 31.01.2017 р.**
- **Регламент роботи виконавчого комітету від 15.11.2012 р. № 268.**
- **Положення про постійні комісії Полтавської міської ради від 20.01.2016 р.**
- **Стратегії економічного розвитку м. Полтава на період до 2027 р. від 15.09.2017 р.**
- **Програма економічного і соціального розвитку м. Полтава на 2019 рік.**
- **Генеральний план м. Полтави (описова та картографічні частини).**
- **Звіти про використання коштів міського бюджету.**

Статут територіальної громади міста Полтави від 11.04.2000 року розміщено на сайті міської ради в розділі «Міська влада» підрозділ «До Вашого відома». Статут територіальної громади можливо знайти за посиланням: <http://www.rada-poltava.gov.ua/rule>.

Регламент Полтавської міської ради 7 скликання від 25.12.2015 р. розміщено на сайті міської ради в розділі «Міська влада» підрозділ «До Вашого відома». Але оприлюднена на сайті міської ради редакція Регламенту міської ради на враховує зміни внесені трьома рішеннями міської ради (останні зміни внесено 31 січня 2017 року). З Регламентом Полтавської міської ради 7 скликання від 25.12.2015 р. можна ознайомитися за посиланням: <http://www.rada-poltava.gov.ua/rule>.

Регламент роботи виконавчого комітету Полтавської міської ради від 15.11.2012 р. №268 на сайті міської ради відсутній. Регламент роботи виконавчого комітету можливо знайти за допомогою пошукової системи нормативно-правових актів міської ради в розділі «Документи», зазначивши в пошуковому рядку: «Регламент виконавчого комітету». З Регламентом роботи виконавчого комітету Полтавської міської ради від 15.11.2012 р. №268 можна ознайомитися за посиланням: <http://www.rada-poltava.gov.ua/documents>.

Положення про постійні комісії Полтавської міської ради 7 скликання від 20.01.2016 р. на сайті міської ради відсутній. Положення про постійні депутатські комісії можливо знайти за допомогою пошукової системи нормативно-правових актів міської ради в розділі «Документи», зазначивши в пошуковому рядку: «Положення про постійні комісії». В той же час, це не буде остання редакція, так як в Положення вносилися зміни окремими рішеннями від 31.01.2017 та 22.12.2017 р. З Положенням про постійні комісії Полтавської міської ради 7 скликання від 20.01.2016 р. можна ознайомитися за посиланням: <http://www.rada-poltava.gov.ua/documents>.

Стратегія економічного розвитку м. Полтава на період до 2027 року від 15.09.2017р.на сайті міської ради відсутня. Стратегію міста можливо знайти за допомогою пошукової системи нормативно-правових актів міської ради в розділі «Документи», зазначивши в пошуковому рядку скорочення: «Стратег» та обрати необхідний документ з запропонованого переліку, що дуже ускладнює процес пошуку. Зі Стратегією економічного розвитку м. Полтава на період до 2027 року від 15.09.2017 р. можна ознайомитися за посиланням: <http://www.rada-poltava.gov.ua/documents>.

Програма економічного і соціального розвитку м. Полтава на 2019 рік на сайті міської ради відсутня. Програму розвитку міста можливо знайти за допомогою пошукової системи нормативно-правових актів міської ради в розділі «Документи», зазначивши в пошуковому рядку скорочення: «Програма економічного і соціального розвитку» та обрати необхідний документ з запропонованого переліку. З Програмою економічного і соціального розвитку м. Полтава на 2019 рік від 21.12.2018 р. можна ознайомитися за посиланням: <http://www.rada-poltava.gov.ua/documents>.

Генеральний план м. Полтави розміщено на сайті міської ради в розділі «Місто» підрозділ «Генеральний план міста». Але на жаль, в підрозділі «Генеральний план міста» відсутня описова частина плану. З Генеральним планом міста Полтави можна ознайомитися за посиланням: <http://www.rada-poltava.gov.ua/city/plan>.

Звіти про використання коштів міського бюджету на сайті міської ради відсутня. Пошукова система нормативних актів міської ради видала лише рішення «Про затвердження звіту про виконання міського бюджету за 2018 рік».

Відповідно до критеріїв оцінювання, зазначених в Методології й Таблиці 2 розділ 2.2, підготовлено рекомендації щодо покращення інструменту розміщення на офіційному веб-сайті основних актів міської ради, що регламентують роботу ОМС та розвиток громади.

Рекомендації:

- *Розмістити на офіційному сайті міської ради Регламент Полтавської міської ради в останній редакції.*
- *Розмістити на офіційному сайті міської ради Регламент роботи виконавчого комітету Полтавської міської ради від 15.11.2012 р. №268.*
- *Розмістити на офіційному сайті міської ради Положення про постійні комісії Полтавської міської ради.*
- *Розмістити на офіційному сайті міської ради Стратегії економічного розвитку м. Полтава на період до 2027 року.*
- *Розмістити на офіційному сайті міської ради Програма економічного і соціального розвитку м. Полтава на 2019 рік.*
- *Розмістити на офіційному сайті міської ради Генеральний план м. Полтави з описовою та картографічною частинами.*
- *Розмістити на офіційному сайті міської ради звіти про використання коштів міського бюджету піврічний та річний.*

2.3. Процедури прозорості роботи депутатів міської ради

Правове регулювання:

- **Положення про постійні комісії Полтавської міської ради 7 скликання від 20.01.2016 р. зі змінами від 31 січня 2017р. та 22 грудня 2017р.**

Положення про постійні депутатські комісії Полтавської міської ради не суперечить нормам ЗУ «Про місцеве самоврядування в Україні» та ЗУ «Про доступ до публічної інформації».

- З позитивних норм Положення можна виділити:
- Заступник голови постійної комісії та її секретар обираються постійною комісією на її засіданні.
- Апарат Полтавської міської ради та прес-служба оприлюднює інформацію про дату, час та місце проведення засідання постійних комісій на головній сторінці офіційного сайту Полтавської міської ради (анонс) після погодження з головою постійної комісії, але не пізніше ніж за два дні до проведення комісії.

- Засідання постійної комісії проводяться відкрито та гласно. На засіданні постійної комісії її головою можуть бути запрошені представники засобів масової інформації та інші особи.
- Висновки і рекомендації постійної комісії є відкритими та оприлюднюються і надаються на запит відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації».
- Протоколи її засідань є відкритими та оприлюднюються і надаються на запит відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації».

Але в той же деякі норми Положення потребують врегулювання.

Відповідно до критеріїв оцінювання, зазначених в Методології й Таблиці 2 розділ 2.3, підготовлені рекомендації щодо покращення правового регулювання порядку прозорості роботи депутатів міської ради.

Рекомендації: передбачити кращі практики демократичного управління в організації роботи постійних депутатських комісій, зокрема:

- *Внести зміну в статтю 25 та передбачити норму щодо діяльності постійної комісії ради, що здійснюється на основі планів роботи, прийнятих на засіданні комісії та з публікацією їх на офіційному веб-сайті ради.*
- *Передбачити публікацію інформації про відвідуваність депутатами засідань постійних депутатських комісій та проведення он-лайн трансляції засідань.*

2.4. Відкритість інформації про роботу міської ради

Правове регулювання:

- **Регламент Полтавської міської ради 7 скликання від 25.12.2015 р. – останні зміни внесено 31 січня 2017 р.**

Регламент Полтавської міської ради загалом відповідає чинному законодавству, але не в повній мірі відповідає кращим практикам доброго врядування. Регламент не передбачає оприлюднення інформації про результати відвідування депутатами пленарних засідань.

В той же час, до кращих практик хорошого врядування можна віднести такі норми Регламенту Полтавської міської ради:

Пункт 2.13 розділу 4 Регламенту передбачає, що проекти рішень оприлюднюються в порядку, передбаченому Законом України «Про доступ до публічної інформації», крім випадків виникнення надзвичайних ситуацій та інших невідкладних випадків, передбачених законом, коли такі проекти актів оприлюднюються негайно після їх підготовки.

Пункти 7.11. та 7.12. розділу 5 Регламенту передбачає, що рішення ради нормативно-правового характеру набирають чинності з дня їх офіційного оприлюднення, якщо радою чи міським головою не встановлено пізніший строк введення цих актів у дію. Рішення ради підлягають обов'язковому оприлюдненню та наданню за запитом відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації».

Пункти 1.7 та 1.10. розділу 5 Регламенту визначають, що сесія Ради проводиться гласно із забезпеченням права кожного бути присутнім на ній, крім випадків, передбачених законодавством. Порядок доступу до засідань визначається радою відповідно до норм чинного законодавства та Регламенту міської ради. На пленарних засіданнях сесій міської ради можуть бути присутніми депутати інших рад, представники державних органів і органів місцевого самоврядування, трудових колективів, політичних партій, об'єднань громадян, фахівці, експерти, громадяни, яким за попереднім записом визначаються певні місця з урахуванням режиму роботи Ради, умов і можливостей, які вона має реально.

Пункт 8.5 розділу 3 Регламенту передбачає, що протокол сесії Ради повинен бути оформлений не пізніше як за 35 днів з дня закриття сесії. Протоколи сесії ради є відкритими та оприлюднюються і надаються на запит відповідно до Закону України «Про доступ до

публічної інформації». Протокол повинен містити результати голосування щодо кожного проекту рішення Ради, у тому числі з кожного зауваження, пропозиції, поправці до них.

Пункт 7.1. розділу 5 Регламенту визначає, що Рішення Ради приймаються у порядку, встановленому чинним законодавством та даним Регламентом за допомогою електронної системи голосування, голосування є відкритим поіменним, коли електронною системою голосування проводиться фіксація результатів голосування кожного депутата ради.

Пункт 13 розділу 3 Регламенту визначає, що розпорядження (рішення) про скликання чергової сесії Ради доводиться до відома депутатів не пізніше, як за десять днів до сесії із зазначенням дня та години скликання, місця проведення та питань, які передбачається внести на розгляд Ради.

Пункт 4.3 розділу 4 Регламенту визначає, що члени територіальної громади можуть вносити питання в порядок денний сесії через загальні збори громадян за місцем проживання або через електронні петиції.

Відповідно до критеріїв оцінювання, зазначених в Методології й Таблиці 2 розділ 2.4, підготовлено рекомендації щодо покращення правового регулювання організації роботи міської ради.

Рекомендації:

- *Оприлюднювати результати відвідування депутатами пленарних засідань та засідань постійних депутатських комісій.*

2.5. Відкритість інформації про роботу виконавчого комітету

Правове регулювання:

- **Регламент роботи виконавчого комітету від 15.11.2012 р. №268.**

У відповідності до Закону України «Про доступ до публічної інформації» пункт 5.8.1. Регламенту виконавчого комітету передбачає за 20 робочих днів оприлюднення проектів рішень на офіційному сайті Полтавської міської ради та протягом 5 робочих днів оприлюднення прийнятих рішень в електронній базі обліку документів сайту ради. Також Регламент визначає лише один спосіб прийняття рішень виконавчого комітету на його засіданні більшістю голосів від загального складу виконавчого комітету.

Але в той же час, норма Регламенту потенційно може обмежувати доступ громадян до засідань, через можливість проведення закритих засідань, відповідно до пункту 5.21 розділу 5 Регламенту. Що порушує статтю 140 Конституції України, так як Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» не передбачає проведення закритих засідань виконавчого комітету.

Також, Регламентом передбачено, що акти виконавчого комітету набирають чинності з моменту їх прийняття, що порушує частину 5 статті 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні».

Відповідно до критеріїв оцінювання, зазначених в Методології й Таблиці 2 розділ 2.5, підготовлено рекомендації щодо покращення правового регулювання організації роботи виконавчого комітету.

Рекомендації:

- *Привести норми Регламенту у відповідність з Законом України «Про доступ до публічної інформації» та кращими практиками демократичного управління.*
- *Передбачити норму про оприлюднення завчасно інформації про час, місце та проект порядку денного засідання виконавчого комітету.*
- *Передбачити, що прийнятті рішення виконавчого комітету набирають чинність з дня їх оприлюднення на офіційному сайті, якщо рішенням не встановлено пізніший строк введення у дію.*

- *Виключити норми Регламенту щодо можливості проведення закритих засідань виконавчого комітету.*
- *Передбачити оприлюднення протоколів засідання виконавчого комітету на сайті міської ради.*
- *Передбачити можливість винести питання на розгляд виконкому жителями територіальної громади міста, як наприклад через подання місцевої ініціативи.*
- *Передбачити оприлюднення результатів поіменного голосування членами виконавчого комітету на сайті міської ради.*

2.6. Відкритість інформації про прийом мешканців в ОМС (міський голова, секретар міської ради, заступники міського голови, депутати міської ради, керуючий справами виконкому, старости та керівники виконавчих органів міської ради)

Правове регулювання:

- **Розпорядження міського голови «Про затвердження Порядків проведення особистого та виїзного прийомів громадян керівниками Полтавської міської ради та виконавчого комітету» №67-р від 03.10.2018 р.**

Порядок особистого прийому громадян керівниками Полтавської міської ради та виконавчого комітету регламентується розпорядженням Полтавського міського голови від 03.10.2018 р. №67-р:

- Порядок особистого прийому громадян у виконавчому комітеті Полтавської міської ради – http://www.rada-poltava.gov.ua/files/poryadok_vyc1.pdf.
- Порядок проведення виїзних прийомів громадян керівниками Полтавської міської ради та її виконавчого комітету – http://www.rada-poltava.gov.ua/files/poryadok_vp1.pdf.

Графік особистого прийому громадян керівниками Полтавської міської ради та виконавчого комітету містить інформацію щодо дати та часу прийому міським головою, секретарем ради та заступниками міського голови. А також час та дати для здійснення попереднього запису. Адреси, місце прийому та номер телефону за яким можна здійснити попередній запис в графіку відсутні. Інформація про прийом громадян керуючим справами виконкому та керівниками виконавчих органів міської ради на сайті відсутня.

Інформація про прийом громадян депутатами міської ради розміщено в підрозділі «Депутати міської ради» розділу «Міська влада» на сайті Полтавської міської ради. В зазначено підрозділі можна знайти інформацію щодо місця, дати, часу прийому депутатом, а також номер телефону за яким можна зробити запис або дізнатися інформацію.

З інформацією щодо графіку прийому громадян депутатом Полтавської міської ради можна ознайомитися за посиланням: <http://www.rada-poltava.gov.ua/rule/rada/delegate>.

Відповідно до критеріїв оцінювання, зазначених в Методології й Таблиці 2 розділ 2.6, підготовлено рекомендації щодо покращення правового регулювання прийому мешканців в органах місцевого самоврядування.

Рекомендації:

- *Передбачити можливість здійснення запису на прийом до посадових осіб Полтавської міської ради та її виконавчих органів за допомогою телефону.*
- *Розмістити в «Графіку особистого прийому громадян керівниками Полтавської міської ради та виконавчого комітету» місце прийому мешканців.*
- *Розмістити в «Графіку особистого прийому громадян керівниками Полтавської міської ради та виконавчого комітету» адресу за яким здійснюється попередній запис мешканцями на особистий прийом.*

- *Розмістити в «Графіку особистого прийому громадян керівниками Полтавської міської ради та виконавчого комітету» дату, час, місце прийому мешканців керуючим справами виконкому та керівниками виконавчих органів міської ради.*

3.3. Підзвітність органів і посадових осіб місцевого самоврядування

Закон України «Про статус депутатів місцевих рад» та Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» визначають, що міський голова і депутати міської ради зобов'язані звітуватися перед громадою. Процедуру і періодичність звітування визначає місцева рада. Також в Україні набувають популярність нові інструменти підзвітності влади і громадського контролю. В цьому розділі ми проаналізуємо інструменти підзвітності діяльності посадових осіб і органів місцевого самоврядування Полтави, а саме: звітування міського голови, комісій та депутатів міської ради, її виконавчих органів, відкрите звітування про виконання бюджетних коштів, процедура громадської експертизи діяльності органів і посадових осіб місцевого самоврядування.

Наявність ефективних процедур підзвітності і громадського контролю допомагають громаді забезпечити місто від зловживання владою, корупції і неефективного врядування.

3.1. Відкрите звітування про виконання бюджетних коштів

Правове регулювання: відсутнє.

На головній сторінці офіційного сайту Полтавської міської ради запущено електронний сервіс «Відкритий бюджет» (<http://www.rada-poltava.gov.ua/people/byudzhet>). Даний сервіс – це простий, зручний та зрозумілий формат презентації бюджетної інформації. На єдиному порталі у формі інфографіки мешканець міста може ознайомитися з основними бюджетними показниками, скачати необхідні документи тощо.

Також сайт містить підрозділ «Звіти» в розділі «Публічна інформація», де можливо ознайомитися також зі звітною інформацією щодо використання бюджетних коштів за попередні роки, а також звіти щодо проведення публічних громадських обговорень шляхом електронних консультацій з використання бюджетних коштів за 2018 рік. Але варто зауважити, що Полтавською міською радою на момент проведення аналізу не визначено порядку проведення публічних громадських обговорень шляхом електронних консультацій.

Ознайомитися з інформацією можна за посиланням: <http://www.rada-poltava.gov.ua/public/reports>.

Разом з тим, на даний момент Полтавською міською радою не встановлено порядку проведення публічного звітування перед територіальною громадою за використаних бюджетні кошти.

Відповідно до критеріїв оцінювання, зазначених в Методології й Таблиці 2 розділ 3.1, підготовлено рекомендації щодо покращення правового регулювання відкритого звітування про виконання бюджетних коштів.

Рекомендації:

- *Ухвалити Бюджетний регламент Полтавської міської ради.*
- *Передбачити строки до яких квартальні та річний звіти щодо виконання міського бюджету оприлюднюються на офіційному сайті міської ради.*
- *Передбачити проведення публічного заходу з презентацією звіту щодо виконання бюджету міста за участю територіальної громади, депутатів міської ради, ЗМІ.*
- *Передбачити строк, до якого проводиться Полтавською міською радою публічний захід з презентацією звіту щодо виконання бюджету міста.*
- *В Бюджетному регламенті визначити норму щодо оприлюднення оголошення з часом, датою та місцем проведення публічного звітування щодо використаних коштів.*

- *Розробити інформматеріали (інфографіки), що дозволяють доступно роз'яснити кошти/витрати міського бюджету мешканцям громади.*

3.2. Звітування міського голови й депутатів міської ради

Правове регулювання:

- **Статут територіальної громади міста Полтави від 11.04.2000 року.**
- **Регламент Полтавської міської ради VII скликання від 25.12.2015 р.**

Статутом визначено, що міський голова звітує перед територіальною громадою про свою роботу. Не врегульовано питання поінформованості жителів міста про час і місце звітування. Регламент ради регулює питання звітування депутатів ради. Визначено предмет і спосіб звітування. Не встановлено чітких термінів звітування, не врегульовано питання оприлюднення оголошення про звітування. Хоча норма про оприлюднення звітів на сайті існує, проте самих звітів на сайті не знайдено.

Відповідно до критеріїв оцінювання, зазначених в Методології й Таблиці 2 розділ 3.2, підготовлено рекомендації щодо покращення правового регулювання звітування міського голови, депутатів міської ради та старости.

Рекомендації:

- *Ухвалити окреме Положення про порядок звітування міського голови та депутатів міської ради, у якому визначити детальний порядок проведення звітування.*
- *Встановити чітку дату, до якої звітування міського голови та депутатів обов'язково повинно бути проведене.*
- *Встановити вимогу оприлюднювати оголошення про звітування міського голови та депутатів на офіційному веб-сайті, де вказати час, місце, термін.*
- *Оприлюднювати звіт міського голови та депутатів на офіційному веб-сайті міської ради.*

3.3. Громадська експертиза діяльності виконавчих органів міської ради

Правове регулювання: відсутнє.

Полтавська міська рада не визначила порядок проведення громадської експертизи для забезпечення участі жителів територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення.

Відповідно до критеріїв оцінювання, зазначених в Методології й Таблиці 2 розділ 3.3, підготовлено рекомендації щодо покращення правового громадської експертизи діяльності виконавчих органів міської ради.

Рекомендації:

- *Ухвалити Порядок сприяння проведенню громадської експертизи діяльності виконавчих органів місцевого самоврядування в місті Полтаві.*
- *Передбачити, що предмет проведення громадської експертизи: проекти рішень та рішення ОМС, аналізу та оцінки діяльності ОМС та підготовку пропозицій щодо вирішення питань місцевого значення.*
- *Передбачити, що громадську експертизу може проводити консультативно-дорадчі органи при ОМС, інститути громадянського суспільства (громадські та благодійні організації, ОСН, ОСББ тощо).*
- *Органи місцевого самоврядування сприяють в проведенні громадської експертизи.*
- *Визначити, що голова розпорядженням визначає відповідального за взаємодію з ІГС.*
- *Визначити перелік відмов в проведенні громадської експертизи ІГС.*

- *Передбачити, що матеріали надаються протягом п'яти робочих днів, у разі великого обсягу інформації надається до 20 робочих днів.*
- *Визначити, що строк проведення громадської експертизи визначено 3 місяці.*
- *Передбачити, що пропозиції за результатами громадської експертизи розглядаються за участю представників ІГС.*
- *Передбачити, що пропозиції розглядаються виконкомом або радою.*
- *Передбачити, що експертні пропозиції розглядаються протягом 30 календарних днів від дати надходження.*
- *Встановити, що приймається рішення за результатом розгляду.*
- *Визначити, що експертні пропозиції та рішення про результати розгляду оприлюднюються на веб-сайті ради.*

4. Загальна оцінка розвитку місцевої демократії в місті Полтава

Розвиток процедур місцевої демократії у місті Полтава знаходиться на низькому рівні, так зі 190 можливих балів наявні процедури отримали лише 62 бали, тобто 33%.

Краща ситуація з процедурами прозорості діяльності ОМС міста Полтава. З 48 можливих балів наявні процедури набрали 25,5 балів, тобто 53%. Якісно врегульований Регламент міської ради, а саме процедури відкритості інформації про роботу міської ради і процедури прозорості роботи депутатів міської ради. Містять ускладнення або недостатнє регулювання наступні інструменти: он-лайн трансляція засідань органів місцевого самоврядування, розміщення на офіційному веб-сайті основних актів міської ради, що регламентують роботу місцевого самоврядування та розвиток громади, Положення про постійні депутатські комісії, інформація про прийом мешканців в органах місцевого самоврядування, процедури відкритості інформації про роботу виконавчого комітету.

Досить слабо врегульовані інструменти участі громадян у формуванні рішень, з 114 можливих балів правові процедури участі отримали 31,5 балів, тобто 28%. Якісно врегульовано лише процедури про Електронні петиції. Містять ускладнення або недостатнє регулювання наступні інструменти: Статут територіальної громади, Громадський бюджет, Загальні збори громадян за місцем проживання, Консультативно-дорадчі органи, Залучення мешканців до формування місцевого бюджету / Бюджетний регламент, Громадські слухання, Місцеві ініціативи, Інтерактивність веб-сайту міської ради. Взагалі відсутнє регулювання процедур Консультації з громадськістю (публічні та електронні), Програма підтримка та розвитку діяльності органів самоорганізації населення, Програма з розвитку громадянського суспільства та громадської участі.

Погано врегульовано процедури підзвітності органів та посадових осіб місцевого самоврядування в місті Полтава. Правове регулювання відповідних інструментів склало лише 5 балів з 28 балів, тобто 18%. Містять ускладнення або недостатнє регулювання процедура звітування міського голови і депутатів міської ради та процедура відкритого звітування про виконання бюджетних коштів. Відсутня процедура громадської експертизи діяльності виконавчих органів міської ради.

Таблиця 1. Загальна оцінка розвитку місцевої демократії в місті Полтава

Перелік інструментів місцевої демократії, використаних в дослідженні	Максимальна оцінка (балів)	Фактична оцінка (балів)
1. Залучення мешканців до планування та ухвалення рішень ОМС		
1.1. Статут територіальної громади	6	2
1.2. Місцеві ініціативи	10	5
1.3. Громадські слухання	13	4
1.4. Загальні збори громадян за місцем проживання	12	3
1.5.1 Публічні консультації	9	0
1.5.2 Електронні консультації	10	0
1.6. Електронні петиції	9	8
1.7. Громадський бюджет	12	6
1.8. Підтримка та розвиток діяльності ОСН	4	0
1.9. Консультативно-дорадчі органи	6	1,5
1.10. Міські програми з розвитку громадянського суспільства та громадської участі	7	0
1.11. Інтерактивність веб-сайту міської ради	5	1
1.12. Залучення мешканців до формування місцевого бюджету / Бюджетний регламент	11	1
2. Прозорість діяльності ОМС		
2.1. Он-лайн трансляція засідань органів місцевого самоврядування	6	2

2.2. Розміщення на офіційному веб-сайті основних актів міської ради, що регламентують роботу ОМС та розвиток громади	8	4
2.3. Процедури прозорості роботи депутатів міської ради	8	6
2.4. Відкритість інформації про роботу міської ради	9	8
2.5. Відкритість інформації про роботу виконавчого комітету	10	3
2.6. Відкритість інформації про прийом мешканців в органах місцевого самоврядування	7	2,5
3. Підзвітність органів і посадових осіб місцевого самоврядування		
3.1. Відкрите звітування про виконання бюджетних коштів	7	3
3.2. Звітування міського голови та депутатів міської ради	9	2
3.3. Громадська експертиза діяльності виконавчих органів міської ради	12	0
Загальна оцінка	190	62

Таблиця 2. Параметри та критерії оцінювання інструментів місцевої демократії відповідно до кращих практик

Критерії оцінювання:

- 1 – регулювання відповідає законодавчим вимогам і кращим практикам,
 0,5 – регулювання частково відповідає законодавчим вимогам і кращим практикам,
 0 – регулювання не відповідає законодавчим вимогам і кращим практикам

№ П/П	Параметри та критерії оцінювання інструментів місцевої демократії відповідно до кращих практик та законодавства	Оціночний бал
	1. Залучення мешканців до планування та ухвалення рішень ОМС	
	1.1. Статут територіальної громади	
1.	Статут територіальної громади опубліковано на офіційному веб-сайті міської ради	1
2.	У статуті територіальної громади визначено широкий перелік форм громадської участі: місцевий референдум; громадські слухання; місцеві ініціативи; загальні збори; звернення громадян; органи самоорганізації населення; консультативно-дорадчі органи; звітування міського голови та депутатів міської ради; консультації з громадськістю (публічні та електронні), громадська експертиза тощо	1
3.	Порядок впровадження форм громадської участі та діяльність ОСН врегульовано в Статуті або є посилання на окреме положення	0
4.	Статут містить розділ щодо відкритості та прозорості міської ради з такими нормами: загальні засади відкритості (засідання є відкриті) та прозорості, офіційний веб-сайт міської ради, перелік інформації, яка розміщується на офіційному веб-сайті	0
5.	У Статуті територіальної громади визначено вимогу проводити громадське обговорення проекту бюджету та звіту про виконання бюджету	0
6.	Статутом визначено інші позитивні норми, які врегульовують покращення важливих сфер загальноміського життя та співіснування жителів громади	0
	1.2. Місцеві ініціативи	
7.	Кількісний склад ініціативної групи не більше ніж 10 осіб	1
8.	Ініціативну групу не потрібно створювати через окрему процедуру	0
9.	Кількість підписів, які потрібно зібрати на підтримку місцевої ініціативи не перевищує – 250 підписів	0
10.	Перелік документів для внесення місцевої ініціативи: 1) внесення повідомлення про подання місцевої ініціативи; 2) проект рішення; 3) пояснювальна записка (аналітична довідка) або опис проблеми; 4) підписні листи	1
11.	Визначено виключний перелік підстав для відмови у реєстрації місцевої ініціативи	0
12.	Представники міської ради надають допомогу у підготовці проекту рішення	0
13.	Всі ініціативи незалежно від висновків і рекомендацій виносяться на розгляд міської ради	1
14.	Місцева ініціатива виносить на чергове засідання міської ради	0
15.	Ініціатор є співдповідачем або доповідачем на засіданнях під час розгляду місцевої ініціативи	1
16.	За результатами розгляду місцевої ініціативи приймається рішення, вмотивоване під час часткової підтримки або відмови	1

	1.3. Громадські слухання	
17.	Суб'єкти ініціювання: члени територіальної громади, громадські об'єднання, ОСН, ОСББ та місцева влада	1
18.	Ініціативну групу не потрібно створювати через окрему процедуру	0
19.	Склад ініціативної групи: рівно або менше 10 осіб	0
20.	Кількість підписів, які потрібно зібрати: рівно або менше 250 підписів	0
21.	Потрібно подати два документи: повідомлення про ініціативу скликання слухань (тема, дата, місце, оргкомітет) та підписні листи	0
22.	Визначено виключний перелік підстав для відмови у проведенні громадських слухань: недостатня кількість підписів або питання не належить до компетенції місцевої ради	0
23.	Строк розгляду повідомлення про проведення громадських слухань: рівно або менше 5 днів	0
24.	Повідомлення про скликання громадських слухань (на офіційному веб-сайті) публікується за 7 і більше днів до дати проведення громадських слухань	1
25.	Головуючий та секретар громадських слухань обирається зі складу ініціаторів або учасників громадських слухань	0
26.	Рішення приймаються простою більшістю від голосуючих	0
27.	Рішення громадських слухань (резолуція) розглядається на найближчому черговому засіданні колегіального органу (пленарне засідання місцевої ради або засідання виконавчого комітету)	1
28.	Ініціатор є співповідачем або доповідачем на засіданнях під час розгляду резолюції	0
29.	Всі документи за результатами розгляду резолюції громадських слухань публікуються на офіційному веб-сайті ради	1
	1.4. Загальні збори громадян за місцем проживання	
30.	Суб'єкти ініціювання проведення загальних зборів: члени територіальної громади та міська влада	1
31.	Кількісний склад ініціативної групи: рівно або менше 10 осіб	0
32.	Кількість підписів, які потрібно зібрати на підтримку проведення загальних зборів – не більше 50 підписів	0
33.	Перелік документів для ініціювання проведення загальних зборів: повідомлення про проведення загальних зборів та підписні листи	0
34.	Члени територіальної громади інформуються за 7 днів і більше	1
35.	Визначено перелік способів інформування членів територіальної громади про проведення загальних зборів: офіційний веб-сайт міської ради, інформаційні стенди тощо	0
36.	Головуючий обирається на загальних зборах або призначається ініціатором	1
37.	Рішення приймаються простою більшістю голосів	0
38.	Рішення розглядається міським головою, міської радою, виконавчим комітетом відповідно до компетенції	0
39.	Ініціатор є співповідачем або доповідачем на засіданнях під час розгляду рішення загальних зборів	0
40.	Рішення загальних зборів враховуються або надається вмотивована відмова	0
41.	Оприлюднюються всі документи за результатами розгляду рішення загальних зборів	0
	1.5. Консультації з громадськістю	
	1.5.1. Публічні консультації	
42.	Розробник нормативно-правового акту або окремий структурний підрозділ виконавчого комітету	0
43.	Пріоритетною формою проведення консультацій є публічні зустрічі з обговорення нормативно-правових актів або проблеми	0
44.	Передбачено розробку та затвердження щорічного плану проведення консультацій	0
45.	Передбачено можливість проведення консультацій з ініціативи громадськості	0
46.	Визначено перелік питань, щодо яких консультації з громадськістю проводяться обов'язково	0
47.	Пропозиції надаються в письмовій або електронній формі	0
48.	Пропозиції, які надійшли за результатами проведення консультацій враховуються або надається вмотивована відмова	0

49.	Матеріали по консультації публікуються в окремому розділі «Публічні консультації» на сайті міської ради	0
50.	Матеріали про проведення консультацій (подані пропозиції, протоколи засідань тощо) публікуються на офіційному веб-сайт міської ради	0
1.5.2. Електронні консультації		
51.	Розробник нормативно-правового акту або окремих структурний підрозділ виконавчого комітету	0
52.	Пріоритетними формами проведення електронних консультацій є: опитування (прості і складні форми опитувальників), консультації з можливістю коментування, обговорення нормативно-правових актів	0
53.	Передбачено розробку та затвердження щорічного плану проведення консультацій	0
54.	Передбачено створення реєстру зацікавлених осіб по сферах спеціалізації, яких обов'язково інформують про початок проведення консультацій	0
55.	Можливість користувачу електронних консультацій особисто увійти в реєстр заінтересованих осіб	0
56.	Порядок ідентифікації учасників відбувається з використанням ЄЦП, BankID або MobileID	0
57.	Передбачено можливість проведення консультацій з ініціативи громадськості	0
58.	Пропозиції, які надійшли за результатами проведення консультацій враховуються або надається вмотивована відмова	0
59.	Матеріали по електронним консультаціям публікуються в окремому розділі «Публічні консультації» на сайті міської ради	0
60.	Матеріали про проведення консультацій (подані пропозиції, протоколи засідань тощо) публікуються на офіційному веб-сайт міської ради	0
1.6. Електронні петиції		
61.	Міська рада ухвалила місцевий акт (положення про електронні петиції)	1
62.	Кількість підписів для підтримки електронної петиції в територіальних громадах від 100000 до 500000 жителів – не більше ніж 350 підписів	1
63.	Термін збору підписів для підтримки електронної петиції: рівно або більше 14 днів	1
64.	Розпочато розгляд петиції протягом 10 робочих днів відповідним органом місцевого самоврядування до якого вона спрямована або на черговому засіданні виконавчого комітету, на черговій сесії міської ради	1
65.	Відсутня необхідність подання додаткових документів крім звернення	1
66.	На офіційному веб-сайті міської ради оприлюднено інформацію про можливість подання електронної петиції	1
67.	Порядок ідентифікації учасників відбувається з використанням ЄЦП, BankID або MobileID	0
68.	Передбачено можливість або обов'язок винесення петиції на розгляд чергової сесії ради чи засідання виконкому або відповідного органу виконавчого комітету	1
69.	Результат розгляду петиції є рішення міської ради чи виконавчого комітету про підтримку або вмотивоване рішення про відхилення електронної петиції	1
1.7. Громадський бюджет		
70.	Сума коштів, передбачено у положенні про громадський бюджет: 1% від бюджету або більше	0
71.	Кількість підписів громадян для підтримки проекту на фінансування з громадського бюджету: рівно або менше 15 підписів – малі, 25 – великі	1
72.	Можливість подати проектну пропозицію письмово та електронно	1
73.	До складу номінаційного комітету з відбору проектів входять: представники громадських об'єднань, депутати міської ради та посадові особи міської ради	0
74.	Передбачено можливість на засіданні Експертної групи захистити автору проект, якщо від отримав негативний висновок	0
75.	Визначено не менше двох способів голосування за проекти: друкований та електронний	1
76.	Строк голосування за проекти: Рівно або більше 14 календарних днів	0
77.	Встановлено максимальну суму коштів для фінансування одного проекту	1
78.	Не визначено вичерпний перелік сфер видатків, які можуть бути профінансовані через громадський бюджет	1
79.	Впроваджено обмеження щодо фінансування комунальних установ, організацій: заборонено виключно придбання обладнання, виконання робіт з капітального та	0

	поточних ремонтів, заходів з енергозбереження, заміну парканів в комунальних організаціях, установах та підприємствах міста	
80.	Визначено строк звітування за результатами виконання проекту	0
81.	Визначено способи інформування територіальної громади про можливості громадського бюджету	1
	1.8. Підтримка та розвиток діяльності ОСН	
82.	Ухвалено міською радою Положення «Про створення та діяльність ОСН на території територіальної громади»	0
83.	Ухвалено міською радою рішення «Про делегування повноважень та перелік повноважень органів самоорганізації населення»	0
84.	Ухвалено міською радою програма підтримки ОСН, якою встановлено заробітну плату штатним працівникам ОСН	0
85.	Ухвалено міською радою програма розвитку ОСН, якою визначено співфінансування проектів міською радою та ОСНом щодо покращення території	0
	1.9. Консультативно-дорадчі органи	
86.	Кожен КДО має положення про свою діяльність	0,5
87.	Положення містить чіткі завдання КДО, порядок формування складу, порядок ухвалення рішень і процедури відкритості роботи перед громадянами	0,5
88.	Визначені чіткі механізми розгляду рішень КДО міською радою та її виконавчими органами	0
89.	Визначені чіткі механізми звітування КДО про свою діяльність перед територіальною громадою	0
90.	Кожна сфера міської політики має КДО	0
91.	На сайті міської ради створено розділ для КДО, де оприлюднюється інформація про їх роботу (склад, положення, план роботи та звіти про зроблену роботу, анонси засідань та заходів)	0,5
	1.10. Міські програми з розвитку громадянського суспільства та громадської участі	
92.	Суб'єкт подання проектів може бути: громадська або благодій організація, ОСН, ОСББ, ЖБК	0
93.	В склад конкурсної комісії входять представники громадськості	0
94.	Члени комісії не може бути учасниками конкурсу або особами з конфліктом інтересів	0
95.	Засідання конкурсної комісії проходять відкрито, представники громадськості можуть приймати участь в засіданнях	0
96.	Під час прийняття рішення конкурсною комісією по проекту представник автора бере участь в засіданні та може публічно захисти власний проект	0
97.	Не визначено вичерпний перелік сфер видатків, які можуть бути профінансовані через програму	0
98.	Автор проекту звітує за результатами виконання проектів у визначений строк	1
	1.11. Інтерактивність веб-сайту міської ради	
99.	Використання ІТ-рішення щодо можливості подати електронне звернення посадовій особі чи виконавчому органу міської ради	0
100.	Запис на прийом до міського голови, заступників, секретаря, посадових осіб	0
101.	Подання запиту на отримання публічної інформації	1
102.	Використання веб-порталу «Відкрите місто» (https://opencity.in.ua/#r=UA) або аналогічного порталу, що допомагають вирішувати проблеми життєдіяльності громади	0
103.	Впровадження інших ІТ-рішень на сайті міської ради, що покращують якість життя мешканців громади	0
	1.12. Залучення мешканців до формування місцевого бюджету / Бюджетний регламент	
104.	Головні розпорядники бюджетних коштів на стадії підготовки бюджетних запитів проводять консультації з громадськістю	0
105.	Головні розпорядники проводячи консультації на стадії підготовки бюджетних запитів щодо визначення пріоритетності та доцільності реалізації запропонованих заходів, а також збирають пропозиції від громадськості	0
106.	Консультації проводяться в публічній та електронній формі	0
107.	Строк проведення консультацій головними розпорядниками та отримання пропозицій становлено не менше 10 робочих днів	0

108.	Отримані пропозиції враховуються частково або повністю під час формування бюджетних запитів чи ухвалюється вмотивоване рішення щодо неможливості врахування наданих пропозицій	0
109.	Виконавчий комітет проводить консультації з громадськістю щодо підготовленого проекту бюджету міста	0
110.	Під час проведення виконавчим комітетом громадськість надає пропозиції щодо формування проекту бюджету	0
111.	Виконавчий комітет проводить консультації шляхом проведення громадських слухань	0
112.	Отримані пропозиції виконавчим комітетом враховуються частково або повністю під час формування проекту бюджету чи ухвалюється вмотивоване рішення щодо неможливості врахування наданих пропозицій	0
113.	На сайті міської ради оприлюднюються кварталні та річний звіти щодо виконання бюджету	1
114.	Міська рада у визначений строк проводить публічний захід, де презентує звіт щодо виконання бюджету	0

№ П/П	Параметри та критерії оцінювання (за кращими практиками)	Оціночний бал
	2. Прозорість діяльності ОМС	
	2.1. Он-лайн трансляція засідань органів місцевого самоврядування	
115.	Регламентом міської ради передбачено здійснення он-лайн трансляцій засідань міської ради на офіційному сайті	1
116.	Регламентом міської ради передбачено створення архіву трансляцій засідань міської ради на офіційному сайті	1
117.	Регламентом виконавчого комітету передбачено здійснення он-лайн трансляцій засідань виконавчого комітету на офіційному сайті міської ради	0
118.	Регламентом виконавчого комітету передбачено створення архіву трансляцій засідань виконавчого комітету на офіційному сайті міської ради	0
119.	Положенням про постійні депутатські комісії міської ради передбачено здійснення он-лайн трансляцій засідань постійних депутатських комісій міської ради на офіційному сайті	0
120.	Положенням про постійні депутатські комісії міської ради передбачено створення архіву трансляцій засідань постійних депутатських комісій міської ради на офіційному сайті	0
	2.2. Розміщення на офіційному веб-сайті основних актів міської ради, що регламентують роботу ОМС та розвиток громади	
121.	Статут територіальної громади розміщено на офіційному сайті міської ради в легкому доступі для мешканця	1
122.	Регламент міської ради розміщено на офіційному сайті міської ради в легкому доступі для мешканця	0,5
123.	Регламент виконавчого комітету міської ради розміщено на офіційному сайті міської ради в легкому доступі для мешканця	0,5
124.	Положення про постійні депутатські комісії розміщено на офіційному сайті міської ради в легкому доступі для мешканця	0,5
125.	Стратегія розвитку громади розміщено на офіційному сайті міської ради в легкому доступі для мешканця	0,5
126.	Річна програма соціально-економічного розвитку розміщено на офіційному сайті міської ради в легкому доступі для мешканця	0,5
127.	Генеральний план (описова та картографічні частини) та детальні плани територій розміщено на офіційному сайті міської ради в легкому доступі для мешканця	0,5
128.	Звіт про використання бюджетних коштів за минулий рік розміщено на офіційному сайті міської ради в легкому доступі для мешканця	0
	2.3. Процедури прозорості роботи депутатів міської ради	
129.	Секретаря постійної депутатської комісії обирають члени комісії на засіданні	1
130.	Заступника постійної депутатської комісії обирають члени комісії на засіданні	1
131.	Комісія затверджує план роботи комісії	0
132.	Інформація про час, місце та примірний порядок денний засідання комісії завчасно оприлюднюється на сайті ради	1

133.	Передбачено вільний доступ на засідання комісій	1
134.	Інформація про відвідуваність депутатами засідань комісій оприлюднюється на сайті ради	0
135.	Висновки та рекомендації комісій оприлюднюються	1
136.	Протоколи засідань комісій оприлюднюються	1
	2.4. Відкритість інформації про роботу міської ради	
137.	Оприлюднення проектів рішень за 20 робочих днів до дня розгляду	1
138.	Оприлюднення ухвалених рішень невідкладно або не пізніше 5 робочих днів	1
139.	Передбачено вільний доступ до пленарних засідань та засідань постійних депутатських комісій	1
140.	Передбачено оприлюднення протоколів пленарних засідань сесій ради	1
141.	Запроваджено відкриті поіменні голосування	1
142.	Передбачено оприлюднення результатів відкритих поіменних голосувань	1
143.	Передбачено оприлюднення результатів відвідування депутатами сесій рад	0
144.	Передбачено інформування про скликання чергової сесії ради не пізніше 10 із зазначенням: часу, місця, проекту порядку денного	1
145.	Члени територіальної громади можуть внести питання до порядку денного сесії ради, наприклад через подання місцевої ініціативи	1
	2.5. Відкритість інформації про роботу виконавчого комітету	
146.	Після місцевих виборів було затверджено нову редакцію регламенту виконавчого комітету	0
147.	Інформація оприлюднюється на веб-сайті міської ради про дату, час та місце, а також порядок денний засідання виконавчого комітету	0
148.	Проекти рішень оприлюднюються за 20 робочих днів до дати розгляду	1
149.	Рішення приймаються виключно на засіданні виконавчого комітету шляхом голосування	1
150.	Рішення оприлюднюються протягом 5 робочих днів з моменту прийняття	1
151.	Рішення набувають чинності з моменту оприлюднення	0
152.	Засідання проводяться відкрито, члени територіальної громади можуть взяти участь у засіданні	0
153.	На веб-сайті міської ради оприлюднюються протоколи засідань виконавчого комітету	0
154.	Члени територіальної громади можуть винести питання на розгляд виконавчого комітету: місцева ініціатива, у порядку громадських слухань, електронна петиція	0
155.	На веб-сайті міської ради оприлюднюються результати поіменного голосування членів виконавчого комітету	0
	2.6. Відкритість інформації про прийом мешканців в органах місцевого самоврядування (міський голова, секретар міської ради, заступники міського голови, депутатами, керуючий справами виконкому, старости та керівники виконавчих органів міської ради)	
156.	Наявність на сайті порядку прийому мешканців головою міської ради (дата, час, місце, телефон для запису)	0,5
157.	Наявність на сайті порядку прийому секретар міської ради (дата, час, місце, телефон для запису)	0,5
158.	Наявність на сайті порядку прийому мешканців керуючий справами виконкому (дата, час, місце, телефон для запису)	0
159.	Наявність на сайті порядку прийому мешканців староста (дата, час, місце, телефон для запису)	0
160.	Наявність на сайті порядку прийому мешканців депутатами (дата, час, місце, телефон для запису)	1
161.	Наявність на сайті порядку прийому мешканців заступниками міського голови (дата, час, місце, телефон для запису)	0,5
162.	Наявність на сайті порядку прийому мешканців керівниками виконавчих органів міської ради (дата, час, місце, телефон для запису)	0

№ П/П	Параметри та критерії оцінювання (за кращими практиками)	Оціночний бал
	3. Підзвітність органів і посадових осіб місцевого самоврядування	
	3.1. Відкрите звітування про виконання бюджетних коштів	
163.	Встановлено строк оприлюднення на сайті міської ради кварталних та річного звіту щодо виконання бюджету	0
164.	На сайті міської ради оприлюднюються кварталні та річний звіти щодо виконання бюджету	1
165.	Звітування щодо використаних коштів проводиться за участю територіальної громади, депутатів міської ради, журналістів тощо (публічний захід)	0
166.	Встановлено дату публічного заходу з звітування	0
167.	Оприлюднюється оголошень про звітування: час, місце	0
168.	Міська рада розробляє інформматеріали (інфографіки), що дозволяють доступно роз'яснити надходження та витрати міського бюджету	1
169.	Міська рада використовує веб-ресурс, що дозволяє візуалізувати кошти міського бюджету	1
	3.2. Звітування міського голови та депутатів міської ради	
170.	Міська рада прийняла локальний акт про звітування міського голови та депутатів міських рад	0
171.	Встановлено чіткі терміни проведення звітування	0
172.	Звітуються: міський голова, секретар ради, депутати, староста, виконавчі органи	1
173.	Спосіб звітування є публічний захід перед територіальною громадою, депутатами міської ради, журналістами	1
174.	Оголошення оприлюднюється на офіційному веб-сайті міської ради, у якому зазначається: час, місце, термін проведення звітування	0
175.	Предмет звітування міського голови: про виконання передвиборної програми; досягнуті результати; виконання бюджету	0
176.	Предмет звітування депутата міської ради: проблеми, вирішення яких займався депутат; присутність на пленарних засіданнях та засіданнях постійних комісій; про роботу депутата з виборцями	0
177.	Звіт міського голови та депутатів міської рад оприлюднюється на офіційному веб-сайті міської ради	0
178.	Звіти депутатів міської рад оприлюднюється на офіційному веб-сайті міської ради	0
	3.3. Громадська експертиза діяльності виконавчих органів міської ради	
179.	Предмет проведення громадської експертизи: проекти рішень та рішення ОМС, аналізу та оцінки діяльності ОМС та підготовку пропозицій щодо вирішення питань місцевого значення	0
180.	Громадську експертизу може проводити консультативно-дорадчі органи при ОМС, інститути громадянського суспільства (громадські та благодійні організації, ОСН, ОСББ)	0
181.	ОМС сприяють в проведенні громадської експертизи	0
182.	Голова розпорядженням визначає відповідального за взаємодію з ІГС	0
183.	Визначено перелік відмов в проведенні громадської експертизи ІГС	0
184.	Матеріали надаються протягом п'яти робочих днів, у разі великого обсягу інформації надається до 20 робочих днів	0
185.	Строк проведення громадської експертизи визначено 3 місяці	0
186.	Пропозиції за результатами громадської експертизи розглядаються за участю представників ІГС	0
187.	Пропозиції розглядаються виконкомом або радою	0
188.	Експертні пропозиції розглядаються протягом 30 календарних днів від дати надходження	0
189.	Приймається рішення за результатом розгляду	0
190.	Експертні пропозиції та рішення про результати розгляду оприлюднюється на веб-сайті ради	0

Додаток 1. Методологія проведення оцінювання стану місцевої демократії в органах місцевого

«Індекс демократичності міст»

Мета дослідження – оцінка якості місцевих правових процедур, які регулюють залучення мешканців до планування та прийняття рішення, прозорість діяльності ОМС, підзвітність органів і посадових осіб місцевого самоврядування.

Об'єкт дослідження – механізми місцевої демократії та інструменти, які забезпечують процедури залучення мешканців до планування та прийняття рішення, прозорість діяльності ОМС, підзвітність органів і посадових осіб місцевого самоврядування.

Предмет дослідження – нормативно-правові акти, які регулюють механізми місцевої демократії, які забезпечують процедури залучення мешканців до планування та прийняття рішення, прозорість діяльності ОМС, підзвітність органів і посадових осіб місцевого самоврядування.

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

У процесі підготовки дослідження «Індекс демократичності міст» проаналізовано нормативно-правові документи, які регулюють:

1. Залучення мешканців до планування та прийняття рішення ОМС.
2. Прозорість діяльності ОМС.
3. Підзвітність органів і посадових осіб місцевого самоврядування.

У результаті оцінки кожного з інструментів місцевої демократії та відповідних нормативно-правих актів було визначено якість нормативного забезпечення демократичного управління у місті та надано рекомендації з покращення діючих норм.

Детальні індикатори, відповідно до яких було проведено оцінювання практик демократичного управління, наведено в інформаційних матеріалах, підготовлених в процесі дослідження.

Дослідження здійснювалося за допомогою таких інструментів:

1. Запити на інформацію до міських рад.
2. Аналіз інформації на офіційних веб-сайтах міських рад.

Нормативно-правова база для розробки індикаторів:

1. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні»
2. Закон України «Про доступ до публічної інформації»
3. Закон України «Про засади запобігання і протидії корупції»
4. Закон України «Про статус депутатів місцевих рад»
5. Закон України «Про звернення громадян»

Три напрями дослідження «Індекс демократичності міст»:

1. Залучення мешканців до планування та прийняття рішення ОМС.
2. Прозорість діяльності ОМС.
3. Підзвітність органів і посадових осіб місцевого самоврядування.

1. Дослідження процедури залучення мешканців до планування та прийняття рішень ОМС:

- Аналіз якості правового регулювання інструментів і механізмів їх впровадження.

1. Інструменти місцевої демократії щодо залучення мешканців до планування та прийняття рішень ОМС:

- 1.1. Статут територіальної громади:
 - Статут територіальної громади
- 1.2. Місцеві ініціативи:
 - Положення «Про внесення місцевої ініціативи»
- 1.3. Громадські слухання:
 - Положення «Про проведення громадські слухання в територіальній громаді»
- 1.4. Загальні збори громадян за місцем проживання:
 - Положення «Про загальні збори громадян за місцем проживання»
- 1.5. Консультації з громадськістю:
 - 1.5.1. Публічні консультації (безпосередні):
 - Положення «Про публічні консультації»
 - 1.5.2. Електронні консультації:
 - Положення «Про електронні консультації»
 - Використання веб-порталу, який надає можливість провести е-консультації
- 1.6. Електронні петиції:
 - Положення «Про електронні петиції»
 - Використання веб-порталу, який надає можливість подати електронну петицію
- 1.7. Громадський бюджет:
 - Положення «Про громадський бюджет»
 - Використання веб-порталу, який надає можливість подати громадські проекти
- 1.8. Підтримка та розвиток діяльності органів самоорганізації населення:
 - 1.8.1. Положення «Про делегування повноважень органам самоорганізації населення»
 - 1.8.2. Програма «Про порядок підтримки діяльності ОСН» (встановлення заробітної плати для голови та бухгалтера, конкурс проектів для ОСН)
- 1.9. Консультаційно-дорадчі органи:
 - 1.9.1. Громадська рада при ОМС та її діяльність
 - 1.9.2. Галузеві громадські ради та їх діяльність
- 1.10. Міські програми з розвитку громадської участі:
 - 1.10.1. Програма «Конкурс проектів для інститутів громадянського суспільства»
 - 1.10.2. Програма «Конкурс проектів місцевого розвитку для ОСББ, ЖБК тощо»
- 1.11. Інтерактивність веб-сайту міської ради:
 - 1.11.1. Використання ІТ-рішення щодо можливості подати електронне звернення посадовій особі чи органу МС
 - 1.11.2. Використання ІТ-рішення щодо можливості подати електронну скаргу
 - 1.11.3. Використання веб-порталу «Відкрите місто» або аналогічного порталу, що допомагають вирішувати проблеми життєдіяльності громади
- 1.12. Залучення мешканців до формування місцевого бюджету / Бюджетний регламент:
 - Правова процедура участі жителів громади під час формування проекту місцевого бюджету

2. Дослідження процедур прозорості діяльності ОМС

- Аналіз якості правового регулювання інструментів і механізмів їх впровадження

Інструменти місцевої демократії щодо прозорості діяльності ОМС:

- 2.1. Он-лайн трансляція засідань органів місцевого самоврядування:
 - 2.1.1. Регламент виконавчого комітету міської ради
 - 2.1.2. Регламент міської ради
 - 2.1.3. Положення про постійні депутатські комісії
- 2.2. Розміщення на сайті міської ради переліку основної інформації, що регламентує роботу ОМС:

- Статут територіальної громади
- Регламент міської ради
- Регламент виконавчого комітету міської ради
- Положення про постійні депутатські комісії
- Стратегія розвитку міста
- Річна програма розвитку соціально-економічного розвитку
- Генеральний план (описова та картографічні частини)
- інші документи, які регламентують роботу ОМС

2.3. Процедури прозорості роботи депутатів міської ради:

- Положення про постійні депутатські комісії

2.4. Присутність мешканців на засіданнях ОМС:

- 2.4.1. Регламент виконавчого комітету міської ради
- 2.4.2. Регламент міської ради
- 2.4.3. Положення про постійні депутатські комісії

2.5. Оприлюднення проектів рішень ОМС:

- 2.5.1. Регламент виконавчого комітету міської ради
- 2.5.2. Регламент міської ради
- 2.5.3. Положення про постійні депутатські комісії

2.6. Оприлюднення рішень ОМС:

- 2.6.1. Регламент виконавчого комітету міської ради
- 2.6.2. Регламент міської ради
- 2.6.3. Положення про постійні депутатські комісії

2.7. Відкритість інформації про прийом мешканців в органах місцевого самоврядування:

- Розміщення на сайті інформації про порядок прийому мешканців міським головою, депутатами ради, заступниками міського голови, начальниками виконавчих органів міської ради (дата, час, місце, телефон для запису)

3. Дослідження процедур підзвітності органів і посадових осіб місцевого самоврядування:

- Аналіз якості правового регулювання інструментів і механізмів їх впровадження

Інструменти місцевої демократії щодо підзвітності органів і посадових осіб місцевого самоврядування:

3.1. Відкрите звітування про виконання бюджетних коштів:

- 3.1.1. Порядок звітування щодо виконання міського бюджету
- 3.1.2. Використання веб-ресурсу, що дозволяє візуалізувати кошти міського бюджету

3.2. Звітування міського голови, комісій і депутатів міської ради, її виконавчих органів:

- 3.2.1. Порядок звітування міського голови
- 3.2.2. Порядок звітування постійних депутатських комісій
- 3.2.3. Порядок звітування депутатів міської ради
- 3.2.4. Порядок звітування виконавчих органів

3.3. Громадська експертиза:

- Положення «Про проведення громадської експертизи діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування»